

אלעזר כתב שכך קבל מאביו רבי יב"ק ממגנצא ומן רבי יב"ק משפירא, ומן רבי אליעזר ממיץ ז"ל (ל"א ע"ד) מורי ה"ר אלעזר (ל"ז ע"ב) ר' אלעזר בן רבינו יהודה (מ"ג ע"ג) מ"ו ה"ר אלעזר (מ"ד ע"ד) וכן קבל מורי ה"ר אלעזר מאביו ה"ר יהודה, וכן מרבי יב"ק ב"ר מאיר זצ"ל (נ' ע"א) רבינו אלעזר (נ"ג ע"א) ממורי ה"ר אלעזר הקטן (ס"ט ע"ד) אלעזר הקטן (צ' ע"ד) 16.
ר' אלעזר ב"ר יהוסף הלוי (ק"ן ע"ב) 17.
רבי אלפס (כ' ע"ד) 18.
רבי אפרים ב"ר יצחק מן (מ"ג ע"ב) רבי אפרים (שם) רבי אפרים ב"ר יצחק (ס"ח ע"א) 19.

ב"ר יהודה אמר בשם ר' אליעזר הגדול (נ"ז ע"ג) 9.
רבי אליעזר בר נתן (ע"ב ע"ג) 10.
הרב רבי אליעזר בר יצחק (ל' ע"ג) 11.
רבי אליעזר הלוי (נ"ז ע"ד) ר' אליעזר בן ה"ר יואל הלוי (ע"ב ב') רבי אליעזר (ע"ב ד') רבי אליעזר בן רבנא יואל הלוי (ס"ח ע"ג) אליעזר לוי (ע"ג ב') 12.
בפ' רבי אליקים הלוי ראיתי (ל"א ע"ב) 13.
רבי אליקים (קנ"ח ע"ג) וכן פי' רבי אליקים ב"ר יוסף (קס"ג ע"א) 14.
רבי אלעזר מן מרונא (מ"ה ע"ב) ה"ר אלעזר מורונא (נ"א ע"ג) 15.
מורי ה"ר אלעזר (כ"א ע"ב) מ"ו ה"ר

בית אב"י

9) הוא רבינו אליעזר ב"ר יצחק ב"ר יהושע ממגנצא. אחר פטירתו של רבינו גרשם מאוה"ג, היה הוא עם רבינו יעקב ב"ר יקר ר"מ במגנצא. לדעת ר"מ די לונזאנו הוא היה המחבר של ספר ארחות חיים המיוחס לר' אליעזר בן הורקנוס; היה מגדולי לותר כמ"ש בתשו' מהרש"ל, וחיבר פיוטים. בפרש"י פסחים ע"ו ב' כתב „משמו של רבי אליעזר בן יצחק נאמר לי“. ובתוס' שבת נ"ד ע"ב סד"ה רק. כתבו „כך קבל רבינו שמואל בשם רבינו שלמה ששמע מרבי אליעזר רבו“. (10) הוא הראב"ן הנ"ל. (11) הוא ר' אליעזר מביהם תלמידו של ר"ת, מוזכר בתוס' בע"ז ז' ע"ב ד"ה סוס, ור"א מביהם היה מפרש. ובמוע"ק בתוס' ד"כ ע"ב ד"ה אתא, והר"א פירש, והוא המובא בתוס' ב"ק פ"ז ע"ב בריש ד"ה דכתיב „הר"א בהר"י היה גורס“. כדמוכח במדרכי קידושין פ"ג סי' תקל"א. (12) הוא הראב"י המוזכר למעלה. (13) הוא רבינו אליקים ב"ר משולם הלוי, היה חברו של רש"י כמ"ש בתשובת מהרש"ל סי' כ"ט, ור' יצחק ב"ר אשר הלוי משפירא היה חתנו, פי' ד' סדרים בתלמוד. (14) היה חמיו ורבו של הראב"ן כמבואר בראב"ן סי' י"ט ובסי' ס"א. (15) הוא רבינו אלעזר ב"ר שמואל מוירונא, היה תלמידו של ר"י הזקן. רבי יהודה החסיד שאל לו שאלה בדבר תאנים לפסח, לפי שהיה דר באיטליא במקום גידולי התאנים. כתב שו"ת להרוקח ולהראב"י מובא ברוקח סי' שע"ז. (16) מובא הרבה פעמים בכת"י דנן הוא רבינו אלעזר ב"ר יהודה מגרמישא ב"ר קלונימוס ב"ר משה ממגנצא, חיבר ספר רוקח בנגלה ובנסתר, תלמידיו היו ר' שמואל ב"ר יהודה החסיד, רבינו יצחק אור זרוע, והרמב"ן, ורבינו אליהו קרקסונא המחבר האסופות הלזה. מוזכר בתוס' שבועות מ"ו ע"א ד"ה עבד והיה מכנה את עצמו בשם „אלעזר הקטן“, כדאיתא בספר הרוקח בריש סי' שע"ז. (17) בראב"י כ"י סי' תתקי"ט כתב הזקיקני קרובי תתבר ר' אליעזר ב"ר יוסף לבאר משפטי הכתובה וכו'. (18) מוזכר בכ"י כמה פעמים, שמו היה ר' יצחק ב"ר יעקב, מוזכר בתוס' ברכות ח' ע"א, ובפסחים קי"ז ע"ב סד"ה רביעי, ובתוס' ביצה י"ד ע"א ד"ה איכא „וכן פסק רב אלפס“. (19) הוא רבינו אפרים ב"ר יצחק מריגנשפורג, ובתשובת מהרש"ל סי' כ"ט מכנה אותו „ר' אפרים הגבור בריגנישבורג“, הוא המוזכר בתוס' פסחים ל"ו ע"א ד"ה במקום „ורבינו אפרים ב"ר אפרים הגבור“. כתב שו"ת לרבינו יואל הלוי, היה תלמידו של ר"ת ונהג בו כבוד, ושאל לו שאלות, כמבואר בספר הישר לר"ת. וכן איתא בתוס' פסחים ק"ד ע"א ד"ה בעי „שאל ר' אפרים את ר"ת, ומובא כמה פעמים בתוס' כגון בחולין מ"ז ע"א ד"ה כל „ורבינו אפרים אומר“, ושם צ"ו ע"ב ד"ה אם „ולפירוש רבינו אפרים“, ושם ד"ה אפילו „לפי מה שמפרש הרב רבינו אפרים“ ודבריו אלה מובאים באריכות בראב"ן ד' ק"ן ע"ג, ומובא ג"כ בתוס' חולין ק' ע"א ד"ה בשקדם וסלקו ושם ק' ע"ב ד"ה סלק „הקשה רבינו אפרים“

- ב.
מפי ה"ר בונאפנט הלוי זצ"ל (כ"ד ע"ד)
ה"ר בונפנט הלוי (מ"ג ע"ג) 1.
שאל בחור אחד (י"ט ע"ד) 2.
מרת ביליט אחותו של רבינו יצחק ב"ר
מנחם (מ"ח ע"ג) 3.
שאלו בני אשטנפש מרבי' תם (מ"א
ע"ב) 4.
השיב רבינו תם לבני פריש (ק"ן ע"א)
- מפי ר' ברוך הצרפתי (ק"ח ע"ג) 5.
ג.
גאונים הקדמונים (ז' ע"ד)
גאוני מגנצא (נ"ו ע"ב)
גאוני לותיר (קכ"ו ע"ב) 1.
גור אריה (ס"ב ע"ג) 2.
רבי' גרשם מאור הגולה (י"ז ע"ג) רבי'
גרשם (מ"ה ע"ד) מפי רבי גרשם
הגדול (ק"כ ע"א) משמיה דרבי'

בית אבי

ואחר איזה זמן נעשה מריבה בינו ובין ר"ת ור"ת כתב אליו, "שקר דברת", "ילדות חיתת
בך", כמובא בספר הישר לר"ת, ובתוס' בע"ז ל"ד ע"א ד"ת דרדיא איתא, ה"ר אפרים היה
אומר, "ור"ת הקפיד עליו וכתב ע"ז ותמורה יורת כבן סורר ומורה. ובמגילת ל"א ע"ב
ד"ת ר"ת כתבו התוס' וכן פו' ר"ת ולא כדברי רב החובל ההופך ומבלבל. ורבינו אפרים
חית דוחה דברי ר"ת והיה מקשה על דבריו כדאיתא בתוס' חולין צ"ז ע"ב ד"ה אמר
רבא דרבינו אפרים היה דוחה דברי ר"ת ושם כ"ד ע"ב ד"ה התירה איתא לפי מה שמפרש
ר"ת, הקשה רבינו אפרים מנלן. וראה בתוס' חגיגה כ' ע"ב ד"ה הכלי מחרץ חר"י שחית
בן אחותו של ר"ת קושיותו של הר"ר אפרים שהיה מקשה על פירוש ר"ת מנלן. רבינו
אפרים כתב תוספות על מס' יבמות ובמדרכי ה' נדה סי' תשל"ח כתב העתקתי מתיבור
מורי ה"ר אפרים ז"ל וכתב פו' על אבות. מובא בספר מדרש שמואל מפירושו על אבות.
והרב אוולאי מביא בספרו נחל קדומים על התורה לקוטים מכ"ו רבו' אפרים על התורה,
חית פיוסן נפלא, חיבר הרבה פיוסים, פיוסו המתחיל, "אם אפס רובע חקן" המיוסד
בראשי חרוזים על שמו, "אפרים בר יצחק", נתקבל ג"כ אצל אחינו הספרדים ומודפס
בסליחת שלהם, הנדפסה בליוורנא, והמלה מ"ץ הוא ר"ת, מורה צדק ובתשובת מחרש"ל
סי' כ"ט כתב דרבינו יצחק בר' יהודה רבו של רש"י נקרא מ"ץ, ועי' בפרש"י יומא
מ"ז ע"ב :

ב.

1) הוא רבינו שמואל בונפנט ב"ר אברהם הלוי, המובא בהג"ח לשערי דורא
בת' נדה, ושם בדיון מינים המתבטלין כתוב בהג"ה וז"ל, כתב ר' יצחק אור זרוע ב"ר
משה, וכו' כשהיותי בבית ר' שמחה אז בא לפנינו ביום ו', ר' שמואל ב"ר אברהם
הלוי, ושאלו על מעשה שנעשה בביתו וכו', ורבינו שמחה הוא ר' שמחה משפירא שהיה
רבו של ר"י או"ז. 2) לא ידענו איזה בחור הוא, כי כמעשה הגאונים עמוד פ"ז
כתוב שם, "שלום לכחור הגון ומוב, שמו ר' מנחם", ובשבלי הלקט סי' רפ"ד כתוב
"שמעתי מכחור אחד זר' דוד שמו". 3) במחזור ויטרי בה' נדה כתב מרת בילא אחותו
של ריב"ם, ובהאורה עמוד קע"ז, ובפרדס ה' נדה כתוב מרת כללם, ובראכי"ה מס' נדה
עמוד ר"י כתוב מרת כללם, ומוזכרת ג"כ במחז"ו בה' ציצית, עמוד תרל"ה. 4) במדרכי
ס' כל שעה כתב לבני מונטפזש, ובפ' גיד הנשה כתב לבני אשפניא. 5) אולי הוא רבי
ברוך ב"ר אליעזר המובא בפרש"י ס' וארא.

ג.

1) בשם הגדולים כתב גאוני לותיר רבותיו של רבינו מאיר חתנו של רש"י וכן
מבואר בשבלי הלקט סי' כ"ח שכתב מפי רבותיו גאוני לותיר שמע כן ובתשובת
מהרש"ל סי' כ"ט כתב ר' אליעזר הגדול, ור' שמעון הגדול ממגנצא, ור' שלמה הכבלי,
ור' קלונימוס, ור"מ אביו מלוק, הם היו גדולי לותיר. 2) הוא רבינו יהודה ב"ר
יצחק, נקרא כן ע"ש הכתוב גור אריה יהודה, בתשו' מהרש"ל סי' כ"ט כתב כי הוא
סיר לעזאז מואריו, ונפטר שם בשנת תתקפ"ד לפרט, אבל ממ"ש כאן בכת"י, וגם ממ"ש
בפרדס ובמחז"ו, וברוקח בה' אבלות, מוכח דאביו של גור אריה היה רבו של רש"י,
ומוזכר בתוס' ערכין ג' ע"ב ד"ה מוכרין בשמו, ר' יהודה ב"ר יצחק, ובתוס' ישנים